

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ ІМЕНІ ІВАНА ЗЯЗЮНА**

**МЕРЕЖЕВА ВЗАЄМОДІЯ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ ІМЕНІ ІВАНА ЗЯЗЮНА НАПН УКРАЇНИ
ТА ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ УКРАЇНИ І ЗАРУБІЖЖЯ**

**Матеріали Звітної науково-практичної конференції
Інституту педагогічної освіти
і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України**

25 березня 2024 року

Київ – 2024

приклади, проводимо демонстрації фізичних дослідів відповідно до теми заняття та обговорюємо психологічну складову відповідно до означення, закону фізики та певного явища. Більш глибоко розбираємо матеріал до певної теми, проектуємо на взаємодію у суспільстві, людських стосунках та беручи до уваги особливості, які має підлітковий вік. Це дозволяє сприяти взаєморозумінню та більш цікаво і доступно подати матеріал. Проведена більша частина занять, матеріал збагачений також історичними фактами з біографії та винаходів вчених. Гуртківці мають можливість спілкуватися, висловлювати свою думку а також задавати питання. Важливо розвинути у здобувачів освіти уміння спостерігати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати результати. Здобувачі освіти працюють на робочих аркушах, де міститься основна інформація з теми. Завдання різноманітні для опрацювання матеріалу. Це продовження незакінчених речень, складання правила із розрізнених частин, розмальовки, експрес опитування, написання есе, зазначення власної думки тощо. Опрацьовуючи матеріал, учні мають можливість побачити на конкретних прикладах з життя та особистого досвіду деяку подібність між фізичними та психологічними явищами. Варто зазначити, що до кожного заняття на робочому аркуші додається карта емоційних станів, відповідно до якої можна вказати власний емоційний стан, зокрема, враження від заняття.

За час проведення занять з факультативу створена фотогалерея, напрацьований матеріал для створення робочого зошита з факультативу, розробки занять а також презентації.

Інтегрований факультатив дає можливість вільно висловлювати свою думку, здійснювати креативний підхід до проведення занять для більш доступного розуміння фізики як науки (як запам'ятовувати формули, дати означення фізичних величин тощо), адже фізика – це територія відкриттів!

Література

- Шевенко, А.М., Голота, О.В. (2022). Змістове наповнення занять факультативу «Закони фізики через призму соціально-психологічних закономірностей». *Профорієнтація: стан і перспективи розвитку: Збірник матеріалів XI Всеукраїнські психолого-педагогічні читання, присвячені пам'яті Бориса Олексійовича Федоришина* Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, м.Київ, Україна, С. 26-31. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732492>
- Голота, О., Шевенко, А. (2023). Досвід проведення факультативних занять «Закони фізики через призму соціально-психологічних явищ». *Профорієнтація: стан і перспективи розвитку: Збірник матеріалів XIII Всеукраїнських психолого-педагогічних читань, присвячених пам'яті доктора педагогічних наук, професора Федоришина Бориса Олексійовича.* За ред. Н. В. Павлик. Київ. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/737532/>

Горголь В. П.,
старший викладач кафедри хореографії
і танцювальних видів спорту
Національного університету

ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ХОРЕОГРАФІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ

Реформування сучасної вітчизняної освіти ґрунтується на нових теоретико-методологічних засадах, які відображають нормативи функціонування демократичного суспільства з його характерними гуманістично-толерантними, автономно-ліберальними, громадянсько-правовими цінностями. У його надрах народжується, розвивається та стверджується новий напрям гуманістичної педагогіки – партнерська педагогіка. Остання щонайкраще відповідає природі танцювального мистецтва (Спінул, І. & Спінул, О., 2022), що й визначає її актуальність і доцільність використання в процесі формування естетичної культури майбутніх хореографів у професійній підготовці в закладах вищої освіти.

Методологічні та теоретичні основи освітнього партнерства в закладах загальної середньої освіти розробив О. Топузов (2021), який чітко визначив його сутність, окреслив категоріально-поняттєвий апарат і на перспективу запропонував виокремити «теорію освітнього партнерства як систему фундаментальних і прикладних знань» (с. 40). В. Онипко (2014) розкрила специфіку партнерських взаємин у діаді «викладач – студент» у закладах вищої освіти. О. Тадеуш (2020) узагальнила досвід реалізації провідних положень партнерської педагогіки в закладах вищої освіти в Україні та за кордоном. О. Ходацька (2022) виокремила партнерську взаємодію як принцип розвитку професіоналізму вчителя (с. 155). Е. McWilliam (2008) систематизувала правила партнерської взаємодії між учителем і учнем. Зарубіжні дослідники (L. Ashley, A. Nakamura (2011); L. Kelsey, L. Uytterhoeven (2017); T. K. Hagood (2008) та ін.) висвітлюють найрізноманітніші партнерські програми, упроваджені в професійну підготовку майбутніх хореографів. Отже, аналіз наукових першоджерел засвідчує, що нині недостатньо досліджено проблему реалізації теоретико-практичних засад партнерської педагогіки у вищій школі загалом, зокрема й у процес професійної підготовки студентів-хореографів.

Мета повідомлення – розкрити напрями партнерської взаємодії, які актуалізуються в процесі формування естетичної культури майбутніх хореографів у закладі вищої освіти.

У нашому дослідженні організація в процесі професійної підготовки майбутніх хореографів у закладі вищої освіти партнерської взаємодії є однією з провідних педагогічних умов формування естетичної культури майбутніх хореографів. Ми розуміємо естетичну культуру майбутніх хореографів як інтегративну, динамічну, відкриту професійно-особистісну властивість фахівця, системоутворювальним компонентом якої є естетична емоційна спрямованість, що мотивує усвідомлення естетичних цінностей-смислів, естетичний саморозвиток, набуття естетичної компетентності та виявляється в багатоаспектній практичній діяльності (сприймання, оцінювання, виконання та створення хореографічних цінностей згідно з естетичними нормами) (Горголь, 2023).

За О. Топузовим (2021), «Освітнє партнерство – це система відносин ..., котра виникає в процесі добровільної освітньої співпраці суб'єктів освітньої діяльності (учасників освітнього процесу) з іншими юридичними або / та фізичними особами задля створення оптимальних умов реалізації освітніх цілей...» (с. 39). Звідси, щоб реалізувати зазначену вище педагогічну умову формування естетичної культури майбутніх хореографів, необхідно в закладі вищої освіти в процесі їхньої професійної підготовки організувати партнерську взаємодію суб'єктів освітньої діяльності в декількох напрямках.

По-перше, це співпраця випускової кафедри хореографії з партнерами по цеху інших вищих навчальних закладів і громадськими організаціями з метою: а) обміну педагогічним досвідом естетичного розвитку студентів; б) реалізації програм академічної мобільності у вітчизняних і зарубіжних вишах із фахових обов'язкових і вибіркових навчальних дисциплін, специфічним предметом / окремим змістовим модулем яких є естетика танцю або естетична культура особистості; в) проведення естетичних і мистецько-освітніх інвентів, а також виконавської, балетмейстерської, суддівсько-оцінювальної та педагогічної хореографічної практики на базі, зокрема громадських танцювальних організацій. Цей напрям освітнього партнерства поширений у зарубіжних країнах, до прикладу, спільний проєкт факультету танцю Міddlсексського університету та партнерською установою London Studio Centre (Kelsey & Uytterhoeven, 2017); розвиток танцювальної творчості студентів-хореографів у рамках партнерства університету та громади в Новій Зеландії (Ashley & Nakamura, 2011). Автор статті має багатий досвід організації партнерської взаємодії кафедри хореографії університету з громадською організацією «Танцювальна Полтавщина», президентом якої він є з 2011 р.

По-друге, партнерська взаємодія викладачів кафедри з естетичних філософських, мистецтвознавчих, педагогічних, психологічних, кінезіологічних проблем. Як засвідчують результати експериментально-дослідницької роботи, найбільш ефективною формою такого освітнього партнерства є цикл кафедральних тематичних методичних семінарів «Естетична культура хореографа: синергія науки і практики».

Третій напрям – партнерська взаємодія в діаді «викладач – студент». Він найбільш розроблений у теорії та практиці загальної середньої, а не вищої освіти. Так, Erica McWilliam (2008) виокремила правила партнерської взаємодії вчителя і учня: 1) менше часу на надання вказівок і більше часу, витраченого на те, щоб бути корисним неосвіченим колегою в гушці подій; 2) менше часу на збереження інформації, а більше на експериментування й ризику; 3) менше часу на роботу аудитора в аудиторії, а більше – на роботу дизайнера, редактора та конструктора; 4) менше часу витратити на роль консультанта й «найкращого друга», а більше – на співпрацю неупередженого критика та автентичного оцінювача (с. 263). Отже, партнерська педагогіка не лише закликає співпрацювати разом («робимо разом»), але й спільно проєктувати, творити, міркувати, приймати рішення, критично оцінювати («думати разом»), зокрема на підґрунті естетичних норм.

І наостанок, партнерська взаємодія «студент – студент» здійснюється на теоретичних заняттях через застосування інтерактивних, інформаційно-комунікаційних, діалогічних, проблемно-евристичних технологій тощо; на

практичних заняттях особливо ефективна робота в танцювальних парах, зокрема І. та О. Спінул (2022) підкреслюють, що дуетність є засобом естетичної виразності спортивного бального танцю (с. 313); під час самостійної роботи з навчальних дисциплін та неформальної мистецько-хореографічної освіти.

Отже, формування естетичної культури майбутніх хореографів на засадах партнерської педагогіки здійснюється за чотирма напрямками – освітнє партнерство випускової кафедри, партнерська взаємодія в діадах «викладач – викладач», «викладач – студент», «студент – студент». Зміст партнерської взаємодії складає широкий діапазон філософських, мистецтвознавчих, педагогічних, психологічних, кінезіологічних і практичних (сприймання, оцінювання, виконання, створення) естетичних проблем.

Література

- Горголь, В. (2023). Емоційний компонент естетичної культури майбутніх хореографів: сутність, критерії, результати діагностичного експерименту. *Естетика і етика педагогічної дії*, 28, 114-126.
- Онипко, В. (2014). Розвиток партнерських взаємин між викладачами і студентами на кафедрі ВНЗ III-IV рівня акредитації. *Витоки педагогічної майстерності*, 14, 193-201.
- Спінул, І. В., Спінул, О. М. (2022). Особливості естетично-ціннісного сприйняття спортивного бального танцю. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія Педагогічні науки*, 207, 309-314.
- Тадеуш, О. (2020). Освітнє партнерство у просторі вищої школи: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*, 33, 57-69. DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2020.33.7>
- Топузів, О. М. (2021). *Освітнє партнерство в системі загальної середньої освіти: теорія і методологія*. Київ : Педагогічна думка.
- Ходацька, О. М. (2022). *Розвиток професіоналізму вчителів української мови і літератури в умовах неформальної освіти* (Дис. ... доктора філософії). Київ.
- Ashley, L., Nakamura, A. (2011). Finding a balance: dance making on a bachelor of dance programme in New Zealand. *Research in Dance Education*, 12 (3), 221-236. DOI: <https://doi.org/10.1080/14647893.2011.614329>
- Kelsey, L., Uytterhoeven, L. (2017). Scratch nights and hash-tag chats: creative tools to enhance choreography in the higher education dance curriculum. *Research in Dance Education*, 18 (1), 34-47. DOI: <https://doi.org/10.1080/14647893.2016.1264381>
- McWilliam, E. (2008). Unlearning how to teach. *Innovations in Education and Teaching International*, 45 (3), 263-269. DOI: <https://doi.org/10.1080/14703290802176147>
- Thomas K. Hagood. (Comp., ed.). (2008). *Legacy in Dance Education: Essays and Interviews on Values, Practices, and People: an anthology*. New York: Published by Cambria Pres.

Грачова Н. С.,